

Verslag van de 59^e Fiscale Conferentie 'Belastingheffing over vermogen'

WFR 2026/52

Verslag van de 59^e Fiscale Conferentie 'Belastingheffing over vermogen', gehouden op 18 en 19 november 2025 in Hotel Figi te Zeist.

1. Inleiding

Op 18 en 19 november 2025 vond de 59^e Fiscale Conferentie plaats. Een initiatief van het Platform Versterking Vaktechniek van de Belastingdienst en de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs. De conferentie stond in het teken van een rechtvaardige belastingheffing over vermogen. Dit naar aanleiding van de voorgestelde Wet werkelijk rendement box 3 (hierna: WWR). Tijdens de conferentie gingen tien medewerkers van de Belastingdienst en tien leden van de NOB met elkaar in discussie onder leiding van dagvoorzitter Ruud van den Dool.²

In dit verslag zijn de belangrijkste punten opgenomen uit de presentaties van de inleiders en de gevoerde discussies. Door de toepassing van de Chatham House Rule³ zijn deze niet herleidbaar naar individuele deelnemers.

2. Vormgeving en randvoorwaarden toekomstbestendige belastingheffing over vermogen

Op de eerste dag kwamen de relevante juridische en economische uitgangspunten rondom belastingheffing van vermogen aan de orde.

2.1 Stand van zaken box 3

Girolami⁴ opende de lezingencyclus door inzicht te schetsen in de verhouding tussen de beleidsmatige en politieke afwegingen bij fiscaal beleid en in het bijzonder box 3. Tijdens de discussie kwamen vooral drie aspecten aan de orde: de budgettaire functie van belastingheffing (en de invloed van begrotingsregels), het politieke krachtenveld

en de neiging van stapeling van zogenoemde 'beleidsmatige knoppen waar men aan kan draaien' waardoor het belastingstelsel steeds complexer en minder transparant wordt. Het politieke krachtenveld en de besluitvorming sluiten geregeld niet aan op het pleidooi van vereenvoudiging vanuit de wetenschap, beleidsambtenaren en vaak ook de politici zelf. Het streven is dat introductie van een nieuwe regeling ook tot de afschaffing van een andere regeling (of regelingen) zou moeten leiden. De politieke realiteit is weerbarstiger. In die context is het soms ook complex om voldoende politiek draagvlak te realiseren. Een hervorming van de belastingheffing over vermogen vraagt een overtuigend eindbeeld met een geloofwaardige (en haalbare) routekaart. Omdat een ingrijpende hervorming zich uitstrekt tot meerdere kabinetsperiodes is dat in het huidige versplinterde en steeds wisselende politieke landschap complex. Een gefaseerde herziening en invoering lijkt in dat geval realistischer.

De deelnemers deelden de mening dat het belangrijk zou zijn de focus te verleggen naar een eenduidig concept en systeem van belastingheffing in plaats van aandacht voor detailregels. Hervormingsvoorstellen zouden primair op stelselniveau moeten worden beoordeeld naar de mate waarin die voorstellen aansluiten op noties als draagkracht, neutraliteit en uitvoerbaarheid. Een ander aandachtspunt is het belang van transparantie van het stelsel. Adviseurs willen een stelsel dat zij aan hun cliënten kunnen uitleggen, docenten willen een stelsel dat zij aan hun studenten kunnen uitleggen en belastinginspecteurs willen een stelsel dat zij aan de belastingplichtigen kunnen uitleggen. Een eenvoudig stelsel zou op meer en vooral brede maatschappelijke acceptatie kunnen rekenen. Daarvoor is bij de besluitvorming soms onvoldoende aandacht. Als concreet voorbeeld van onuitlegbare regelgeving werd de eigenwoningregeling genoemd.

2.2 EVRM en aanvaardbaarheid van forfaits

Na de openingssessie van Girolami volgde een presentatie van Pauwels⁵ over art. 1 EP EVRM.⁶ Pauwels schetste het algemene kader van art. 1 EP EVRM in het licht van de voorgelegde vraag in hoeverre dat artikel een kader biedt voor belastingheffing over inkomen uit vermogen.

Voor toegang tot art. 1 EP EVRM moet een eigendomsrecht zijn aangetast. Het EVRM kent een breed, eigen en autonoom eigendomsbegrip. Ten aanzien van belastingheffing

1 Linda Jorissen is werkzaam bij Deloitte Tax & Legal BV. Reny van Lith is werkzaam bij de Belastingdienst.

2 Ruud van den Dool is zelfstandig gevestigd fiscalist en op dat moment universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam. Thans is hij als gastonderzoeker verbonden aan het Fiscaal Instituut Tilburg van Tilburg University.

3 De Chatham House Rule luidt als volgt: "When a meeting, or part thereof, is held under the Chatham House Rule, participants are free to use the information received, but neither the identity nor the affiliation of the speaker(s), nor that of any other participant, may be revealed."

4 Marius Girolami, Hoofd van de afdeling Arbeid en Vermogen en tevens plaatsvervangend directeur Directe Belastingen & Toeslagen bij het Ministerie van Financiën.

5 Melvin Pauwels, werkzaam als advocaat-generaal voor de Hoge Raad.

6 Eerste Protocol bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

geldt in het algemeen de Burden&Burden-redenering,⁷ hetgeen betekent dat in principe sprake is van aantasting van het eigendomsrecht. Dat geldt ook voor belastingheffing over inkomen uit vermogen. Die aantasting is evenwel verenigbaar met art. 1 EP EVRM als zij 'lawful' is, een 'legitimate aim' dient en de 'fair balance' respecteert tussen het individuele en algemene belang.⁸

2.2.1 'Lawful'

Voor de aantasting van het eigendomsrecht moet een rechtsgrondslag aanwezig zijn in de vorm van een wet of jurisprudentie. Deze moet voldoende toegankelijk, precies en voorzienbaar zijn in de uitvoering. Complexe wetgeving als zodanig is niet 'unlawful'. Het EHRM⁹ accepteert in bepaalde mate vage of multi-interpretabele wetgeving. Verder moeten ook waarborgen aanwezig zijn tegen arbitraire toepassing en procedurele garanties die de betrokkene een redelijke mogelijkheid bieden tot effectieve betwisting van de rechtmatigheid van die maatregel.¹⁰ Aangenomen dat belastingheffing over inkomen uit vermogen geregeld is in een wet, zal als uitgangspunt aan het 'lawful'-vereiste zijn voldaan.

2.2.2 'Legitimate aim'

De aantasting van het eigendomsrecht moet een legitiem doel dienen in het algemeen belang. Aan de wetgever komt op dit punt een ruime beoordelingsmarge toe, waarbij het EHRM als uitgangspunt neemt dat de notie van algemeen belang 'extensive' is. Bij belastingheffing is als uitgangspunt aan het vereiste voldaan, omdat belastingheffing dient ter financiering van overheidsuitgaven. Het EHRM is dan ook zeer terughoudend in het aannemen van een schending van het 'legitimate aim'-vereiste in belastingzaken.¹¹ Een belastingheffing over inkomen uit vermogen zal als uitgangspunt aan dit vereiste voldoen.

2.2.3 'Fair balance'

Er moet een 'fair balance' zijn tussen de aantasting van het eigendomsrecht van de betrokken individu enerzijds en het algemene belang anderzijds. Hierbij komt in belastingzaken aan de wetgever een 'wide margin of appreciation' toe.¹² De 'fair balance' is niet aanwezig als sprake is van individuele en buitensporige last. Waar de Hoge Raad

een onderscheid maakt tussen 'fair balance' op regelgevingsniveau en individueel niveau, wordt dit onderscheid door het EHRM niet met zoveel woorden gemaakt.¹³

Ficties, forfaits en (tegen)bewijsuitsluitingsregels zijn niet zonder meer problematisch.¹⁴ In de box 3-zaken ging het uiteindelijk wel 'mis', gelet op het Kerstarrest,¹⁵ maar Pauwels benadrukte dat men terughoudendheid moet zijn met het verbinden van conclusies aan dat arrest voor andere kwesties. Een voorbeeld is het recente APV-arrest,¹⁶ waarin het gerechtshof Amsterdam met een redenering langs de lijn van het Kerstarrest had geoordeeld dat de APV-regeling op stelselniveau leidt tot een schending van art. 1 EP EVRM en art. 14 EVRM, maar waarin de Hoge Raad tot een ander oordeel kwam.

Pauwels besloot met de conclusie dat art. 1 EP EVRM geen positief kader biedt voor beleidsmatige keuzes voor de vormgeving van belastingheffing over inkomen uit vermogen. Het biedt hooguit een negatief kader, maar dan ook alleen beperkt tot de buitengrenzen van de 'wide margin of appreciation'.

De deelnemers bespraken onderling de vraag waarom de Hoge Raad in de 6 juni-arresten¹⁷ wel invulling geeft aan de wijze waarop het werkelijke rendement moet worden bepaald, terwijl in het Kerstarrest de aanknopingspunten hiervoor ontbraken en terughoudendheid was geboden. Al filosoferende lijken de eerder genegeerde waarschuwingen voorafgaand aan het Kerstarrest¹⁸ hieraan ten grondslag te kunnen liggen, alsmede de constatering dat de wetgever al sinds 2015 werkt aan de invoering van heffing op basis van werkelijk rendement, maar deze invoering ten tijde van het Kerstarrest nog op zich liet wachten.¹⁹

Na de presentatie van Pauwels werd de volgende stelling aan de hand van een pitch door zowel een voor- als tegenstander behandeld: 'Iedere leningverstrekking door een BV aan haar AB-houder moet worden belast als een dividenduitkering en dat kan binnen de grenzen van het EVRM'. Hierna volgde een plenaire discussie tussen de deelnemers. De voorstanders wezen onder andere op de ruime beoordelingsvrijheid van de wetgever, tegengaan van uit- en afstel van belastinghef-

7 EHRM 29 april 2008, ECLI:CE:ECHR:2008:0429JUD001337805 (*Burden tegen Verenigd Koninkrijk*): "Taxation is in principle an interference with the right guaranteed by the first paragraph of Article 1 of Protocol No. 1, since it deprives the person concerned of a possession, namely the amount of money which must be paid."

8 EHRM 5 januari 2000, ECLI:CE:ECHR:2000:0105JUD003320296 (*Beyeler tegen Italië*).

9 Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

10 Bijv. EHRM 24 november 2005, ECLI:CE:ECHR:2005:1124JUD004942999 (*Capital Bank AD tegen Bulgarije*) en HR 22 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL1943 (*Fierensmarge-zaak*).

11 Zie bijv. T.C. Gerverdinck, *Eigendomsgrondrecht en belastingen*, FM, nr. 161, 2020, hoofdstuk 6.

12 EHRM 20 september 2011, ECLI:CE:ECHR:2011:0920JUD001490204 (*Yukos Oil tegen Rusland*) en EHRM 14 mei 2013, ECLI:CE:ECHR:2013:0514JUD006652911 (*N.K.M. tegen Hongarije*).

13 Zie daarover bijv. T.C. Gerverdinck, *Eigendomsgrondrecht en belastingen*, FM, nr. 161, 2020, p. 199 e.v.

14 HR 3 april 2009, ECLI:NL:HR:2009:BC2816, HR 12 augustus 2011, ECLI:NL:HR:2011:BR4868, HR 21 september 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX7943, HR 21 februari 2014, ECLI:NL:HR:2014:339 en HR 2 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:964.

15 APV is de afkorting van afgezonderd particulier vermogen; HR 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963.

16 HR 26 september 2025, ECLI:NL:HR:2025:1389.

17 HR 6 juni 2024, ECLI:NL:HR:2024:704, ECLI:NL:HR:2024:705, ECLI:NL:HR:2024:756, ECLI:NL:HR:2024:771 en ECLI:NL:HR:2024:813.

18 HR 10 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1129, HR 14 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:816, HR 12 juli 2019, ECLI:NL:HR:2019:1179 en HR 2 juli 2021, ECLI:NL:HR:2021:1047.

19 Zie in dit kader HR 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963, r.o. 3.6.2.

fing, het in privé kunnen beschikken over middelen van de vennootschap en het verminderen van arbeidsintensieve discussies. De belangrijkste tegenargumenten waren de aanwezigheid van een terugbetalings- en aflossingsverplichting, stapeling van ficties die de werkelijkheid niet trachten te benaderen en het ontbreken van overgangsrecht en een tegenbewijsregeling (een zakelijkheidstoets werd hierbij voorgesteld). Het merendeel van de aanwezigen was, uitgaande van de individuele weging van voorgaande argumenten, van mening dat de huidige excessiefleunenregeling een toets aan art. 1 EP EVRM zou doorstaan.²⁰

2.3 Economisch perspectief op belastingheffing over vermogen

Jacobs²¹ ging in zijn presentatie in op de belastingheffing over vermogen vanuit een economisch perspectief. Nederland heeft een zeer scheve vermogensverdeling. Daarbij is de belastingdruk op kapitaalinkomen relatief laag, mede vanwege de bestaande faciliteiten voor de eigen woning, pensioen en box 2. De Nederlandse economie is financieel fragiel vanwege illiquide pensioenvermogen en hoge hypothecaire leningen en bedrijfsschulden. Daarnaast gelden verschillende tarieven voor verschillende vormen van kapitaal, worden zowel werkelijke als fictieve inkomsten belast en worden ondernemers fiscaal inconsistent behandeld (box 1 en 2). Dit werkt belastingarbitrage in de hand. De forfaitaire rendementsheffing in box 3 is internationaal gezien een curiosum.

Vanuit economisch perspectief is sprake van optimale belastingheffing als deze de maatschappelijke welvaart maximaliseert. Welvaart is het nut dat mensen aan schaarse goederen onttelen.²² De maatschappelijke welvaart is een bepaalde optelsom van de individuele welvaartsniveaus. Welvaart daalt door verstoringen van belastingen, maar stijgt door een meer gelijke verdeling van welvaart. Optimale belastingen maken de beste uitruil tussen welvaartswinsten die door de inkomensherverdeling worden behaald en welvaartsverliezen van minder economische doelmatigheid door gedragsreacties op belastingen.

Vanuit doelmatigheids- en rechtvaardigheidsperspectief is het wenselijk om belasting te heffen op kapitaalinkomen. Doelmatig, omdat hiermee de verstoringen van belastingheffing in de arbeidsmarkt kunnen worden verminderd, waardoor mensen meer arbeid aanbieden,²³ later met pen-

sioen gaan²⁴ en meer investeren in menselijk kapitaal.²⁵ Kapitaalinkomen moet ook worden belast omdat het 'onverdiend' inkomen²⁶ bevat en arbitrage wordt tegengegaan in een duaal stelsel waarin arbeids- en kapitaalinkomens gescheiden worden belast.²⁷ De rechtvaardigheidsgrond is dat niet alle ongelijkheid in de inkomensverdeling zijn oorsprong vindt door verschillen in arbeidsinkomen. Hogere inkomensgroepen sparen namelijk ook meer,²⁸ beleggen meer in riskante activa,²⁹ behalen hogere kapitaalrendementen (zelfs als wordt gecorrigeerd voor verschil in portefeuilles)³⁰ en ontvangen hogere erfenissen.³¹

Met het voorgaande in het achterhoofd moet het belastingstelsel volgens Jacobs fundamenteel worden herzien. Hij geeft hiervoor de volgende voorzet:

- een duaal inkomstenbelastingstelsel, met één regime waarin alle werkelijke inkomsten uit kapitaal (sparen, beleggen, eigen woning,³² pensioen³³ en onderneming) worden belast tegen een vlak tarief;
- belasting van reguliere vermogensinkomsten vindt zoveel mogelijk plaats met bevrijdende voorheffingen;
- geen vrijstellingen in de IB: zoveel mogelijk belastingen heffen via inhoudingsbelastingen;

²⁴ Zie J. Gruber & D.A. Wise, eds. 'Social security and retirement around the world', *University of Chicago Press*, 1999.

²⁵ Zie B. Jacobs & A.L. Bovenberg, 'Human capital and optimal positive taxation of capital income', *International Tax and Public Finance*, 17(5), 2010, p. 451-478.

²⁶ Inkomen waarvoor geen economische inspanning is verricht in termen van uitstellen van consumptie, risico nemen en ondernemerschap.

²⁷ Zie I.H. Correia, 'Should capital income be taxed in the steady state?', *Journal of Public Economics*, 60(1), 1996, p. 147-151, V. Christiansen & M. Tuomala, 'On taxing capital income with income shifting', *International Tax and Public Finance*, 15(4), 2008, p. 527-545 en R.A. de Mooij & G. Nicodème, 'Corporate tax policy and incorporation in the EU', *International Tax and Public Finance*, 15(4), 2008, p. 478-498.

²⁸ Zie E. Saez, 'The desirability of commodity taxation under non-linear income taxation and heterogeneous tastes', *Journal of Public Economics*, 83(2), 2002, p. 217-230 en P. Diamond & J. Spinnewijn, 'Capital income taxes with heterogeneous discount rates', *American Economic Journal: Economic Policy*, 3(4), 2011, p. 52-76.

²⁹ Zie I. Dobbe & A. Gerritsen, 'Optimal taxation of risk-taking under heterogeneous risk preferences', working paper, Erasmus Universiteit Rotterdam, 2025.

³⁰ Zie A. Gerritsen, B. Jacobs, A. Rusu & K. Spiritus, 'Optimal taxation of capital income with heterogeneous rates of return', *The Economic Journal*, 135(665), 2025, p. 180-211.

³¹ Zie T. Piketty & E. Saez, 'A theory of optimal inheritance taxation', *Econometrica*, 81(5), 2013, p. 1851-1886.

³² De eigen woning wordt symmetrisch met andere vermogensbestanddelen belast; via een eigenwoningforfait van 2,35% (box 1) of 4% (box 3), de vermogenswinsten worden belast en vermogensverliezen zijn aftrekbaar en de hypotheekrente wordt afgetrokken tegen het tarief van box 3.

³³ Pensioen wordt (bijna) symmetrisch met ander vermogen belast, maar mogelijk met een lager tarief. De omkeerregeling kan daarbij worden gehandhaafd en de AOW-premie gefiscaliseerd. Vermogenswinsten zijn belast en vermogensverliezen aftrekbaar. Een lager tarief kan gelden voor pensioenen, omdat de ongelijkheid in kapitaalinkomen uit pensioen vooral wordt gedreven door de verschillen in arbeidsinkomen en niet zozeer door verschillen in spaargedrag, beleggingsrendementen of portfoliokeuzes.

²⁰ Zie in dit kader ook het gepubliceerde standpunt door de Kennisgroep Aanmerkelijk belang van de Belastingdienst: KG:003:2025:11.

²¹ Bas Jacobs is verbonden aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

²² Schaarse goederen zijn goederen waarvoor een economisch offer moet worden gebracht, dat wil zeggen een prijs moet worden betaald.

²³ Zie A. Erosa & M. Gervais 'Optimal taxation in life-cycle economies', *Journal of Economic Theory*, 105(2), 2002, p. 338-369, J. Pirttilä & I. Suoniemi. 'Public provision, commodity demand, and hours of work: An empirical analysis', *Scandinavian Journal of Economics*, 116(4), 2014, p. 1044-1067 en R.H. Gordon & W. Kopczuk. 'The choice of the personal income tax base', *Journal of Public Economics*, 118, 2014, p. 97-110.

- verliezen zijn alleen verrekenbaar met vermogenswinsten;³⁴
- kapitaalinkomen met een eenduidige waardering wordt belast met een vermogensaanwasbelasting, bijvoorbeeld verhandelbare effecten;
- het overige kapitaalinkomen wordt belast met een vermogenswinstbelasting. Lock-in-effecten worden bestreden door middel van een retrospectieve vermogenswinstbelasting³⁵ of de vermogenswinstbelasting wordt aangevuld met een vermogenswinstvoorheffing;³⁶
- als al het kapitaalinkomen wordt belast, is in beginsel geen vermogensbelasting meer nodig;³⁷
- de gebruikelijk loonregeling³⁸ kan worden veranderd naar een gebruikelijk kapitaalregeling;³⁹
- altijd realisatie veronderstellen bij overlijden, schenken en migratie;
- geen bedrijfsopvolgings- of doorschuifregelingen meer toelaten;
- eventuele liquiditeitsproblemen bij bedrijfsopvolging oplossen met leen- of uitstelfaciliteiten (inclusief rente);
- schrappen lage Vpb-tarief;

- integreer IB en Vpb;⁴⁰ de Vpb functioneert dan als voorheffing op de IB om dubbele belastingheffing op eigen vermogen te voorkomen;
- hogere belastingen op woningen en erfenissen ('onverdiend' inkomen);⁴¹
- de kosten van kapitaalverschaffers worden symmetrisch behandeld, zijn (gedeeltelijk) aftrekbaar voor de Vpb;⁴² en
- afschaffen overdrachtsbelasting.

2.4 Internationale aspecten

Nieuwenhuizen⁴³ en Van Dun⁴⁴ belichtten de internationale aspecten van de mogelijke invoering van de WWR.

Het Ministerie van Financiën voerde in 2016 een verkennend onderzoek uit naar heffing op basis van werkelijk rendement, inclusief een onderzoek naar de fiscale behandeling van inkomsten uit vermogen in negen landen.⁴⁵ De

34 Verliesverrekening is (beperkt) in tijd mogelijk, vergelijkbaar met verliesverrekening in de Vpb.

35 Bij een retrospectieve vermogenswinstbelasting wordt een schatting gemaakt van de onbelaste rendementsgroei die zal ontstaan door winstrealisatie uit te stellen. Daarvoor is nodig dat de fiscus weet hoelang een vermogensbestanddeel is aangehouden, zoals goed mogelijk is bij onroerend goed. Zie A.J. Auerbach, 'Retrospective capital gains taxation', *American Economic Review*, 81 (1), 1991, p. 167-178 en D.F. Bradford, 'Fixing realization accounting: symmetry, consistency and correctness in the taxation of financial instruments', *Tax Law Review*, 50(4), 1995, p. 731-785.

36 De vermogenswinstvoorheffing is een vermogensbelasting als voorheffing voor de belasting over gerealiseerde vermogenswinsten. Zie E. Saez, D. Yagan & G. Zucman, 'Capital gains withholding', University of Berkeley, working paper, januari 2021 en S. Cnossen & B. Jacobs, 'Belast alle werkelijke vermogensopbrengsten, net als andere Landen', *ESB*, 107(4807), 2021, p. 134-137. Verrekening van de vermogenswinstvoorheffing vindt plaats bij de belasting over gerealiseerde winsten. Bij illiquide vermogensbestanddelen kan bij een liquiditeitsprobleem een lening worden verstrekt ter betaling van de vermogenswinstvoorheffing. Deze lening wordt bij realisatie afgelost.

37 Een vermogensbelasting belast alleen normaal rendement. Het is doelmatig om ook bovennormale rendementen en risicopremies te belasten, zie R. Boadway & K. Spiritus, 'Optimal taxation of normal and excess returns to risky assets', *Scandinavian Journal of Economics*, 127(2), 2025, p. 366-389.

38 Art. 12a Wet LB 1964.

39 Gebruikelijk kapitaalregeling voor dga's, waarbij circa 10% van het ondernemingsvermogen als fictief kapitaalinkomen wordt belast in box 2. Het overige deel is arbeidsinkomen en wordt tegen het progressieve tarief belast in box 1.

40 Een optie is om Vpb verrekenbaar te maken met belastingheffing op kapitaalinkomen dat in privé opkomt, waardoor de Vpb net als de dividendbelasting een inhoudingsbelasting wordt. Een administratief gezien eenvoudigere optie is om de Vpb als eindheffing in te voeren en geen belasting meer te heffen op in privé opgekomen kapitaalinkomen. Hiervoor moet wel het tarief voor het kapitaalinkomen in privé en de Vpb gelijk zijn. Een andere maatregel is de invoering van een gedeeltelijke aftrek van vreemd en eigen vermogen in de Vpb. Hierbij wordt het eigen en vreemd vermogen symmetrisch behandeld. Zie in dit kader B. Jacobs, 'Fundamentele hervorming van belastingen op kapitaalinkomen', in: S. Cnossen & B. Jacobs, *Ontwerp voor een Beter Belastingstelsel*, Amsterdam: ESB 2019, hfdst. 5, p. 60-75.

41 Als alle vermogenswinsten uit een erfenis worden belast zou vanuit economisch perspectief een erfbelasting achterwege kunnen blijven. Echter, belastingheffing op 'onverdiend' inkomen is economisch niet verstorend. 'Onverdiend' inkomen (inkomen dat is verkregen zonder economische inspanning te leveren) komt voor bij onroerende zaken (de waardestijging vertegenwoordigt grotendeels macro-economische en omgevingsfactoren) (zie C. van Ewijk, R.A. de Mooij, M. Koning & M. Lever, 'Economische effecten van aanpassing fiscale behandeling eigen woning', Bijzondere publicatie 62, Den Haag: CPB 2006 en A. Lejour & C. van Ewijk, 'De lage rente biedt kans om de fiscale behandeling van de eigen woning te hervormen', in: S. Cnossen & B. Jacobs, *Ontwerp voor een Beter Belastingstelsel*, Amsterdam: ESB 2019, hfdst. 4, p. 46-59) en bij onbedoelde erfenissen. Vanuit economisch perspectief kunnen onbedoelde nalatenschappen (vanuit erflater bezien) worden wegbelast. Dit leidt namelijk niet tot gedragsveranderingen en bijbehorende economische verstoringen. Het volledig wegbelasten van bedoelde erfenissen leidt daarentegen wel tot gedragsveranderingen doordat bedoelde nalatenschappen afnemen, dus is de erfbelasting altijd ook economisch verstorend en kunnen erfenissen nooit worden belast zonder ook welvaartsverliezen te veroorzaken (zie B. Jacobs, *De prijs van Gelijkheid*, zevende druk, Amsterdam: Prometheus 2015).

42 Hieronder vallen ook kosten verbonden aan consumptief krediet.

43 Jan Nieuwenhuizen is verbonden aan Tilburg University en werkzaam bij PwC.

44 Michel van Dun is verbonden aan de Universiteit van Amsterdam.

45 Bijlage bij Kamerbrief II 'Voortgangsrapportage heffing box 3 op basis van werkelijk rendement', 20 september 2016, *Kamerstukken II* 2016/17, 34552, nr. 6. De volgende landen waren onderdeel van het onderzoek: Denemarken, Duitsland, Italië, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Zweden.

NOB heeft dit onderzoek afgelopen jaar deels geactualiseerd en drie landen aan de rechtsvergelijking toegevoegd.⁴⁶ Belangrijke bevindingen van dit onderzoek waren:

- Vrijwel alle onderzochte landen hanteren een (variant van) vermogenswinstheffing; een brede vermogensaanwasbelasting komt vrijwel niet voor.
- Weinig landen nemen expliciete maatregelen ter bestrijding van het lock-in-effect;⁴⁷ sommige landen stimuleren juist langdurig aanhouden van bepaalde vermogensbestanddelen (bijvoorbeeld via vrijstellingen of kortingen).
- Ongeveer driekwart van de onderzochte landen kent geen (forfaitaire) heffing voor het eigen gebruik van onroerend goed.

Voor Nederland impliceert dit dat de WWR een fundamentele afwijking van de internationale praktijk is. Dit brengt aanzienlijke verdragsrechtelijke, uitvoerings- en renseneringsrisico's met zich mee.

Het OESO-modelverdrag kent meerdere bepalingen die relevant zijn voor de belastingheffing op vermogen.⁴⁸ Art. 2 OESO-modelverdrag 2017 (taxes covered) kan, gelet op het OESO-commentaar, belastingen op vermogen maar ook gerealiseerde en ongerealiseerde vermogenswinsten omvatten.⁴⁹ De exacte reikwijdte van deze bepaling hangt af van de invulling van dit artikel in het specifieke belastingverdrag. Art. 13 OESO-modelverdrag 2017 (capital gains) kan volgens het OESO-commentaar ook zowel gerealiseerde als ongerealiseerde vermogenswinsten omvatten.⁵⁰ Tot slot is art. 22 OESO-modelverdrag 2017 (capital) nog relevant.

Het Nederlands fiscaal verdragsbeleid streeft in het algemeen naar het toewijzen van de belastingheffing over ver-

mogenswinsten aan de woonstaat, met bepaalde uitzonderingen zoals een situsstaatheffing voor onroerend goed.⁵¹ Nederland heeft bovendien in veel verdragen een aanmerkelijkbelangvoorbehoud opgenomen om claimverlies te voorkomen. Ook de conserverende aanslag (ca) bij emigratie van een AB-houder is onderdeel van de Nederlandse instrumentenkast voor claimbehoud. Relevante arresten in dit kader zijn *BNB 2009/260*, *BNB 2009/261*, *BNB 2009/262*⁵² en *BNB 2015/64*,⁵³ waarin de Hoge Raad het 'ca-instrument' tolereerde. Recentelijk heeft A-G Koopman de vraag opgeworpen of toepassing van een conserverende aanslag in alle gevallen verenigbaar is met goede verdragstrouw, waarmee enige onzekerheid is ontstaan.⁵⁴ Deze kwestie leidde onder de deelnemers in ieder geval tot meningsverschillen.

Tot slot werd een knelpunt gesignaleerd bij de invoering van een (gedeeltelijke) vermogensaanwasbelasting dat zich met name voor lijkt te doen bij belastingplichtigen die woonachtig zijn in Nederland en de Amerikaanse nationaliteit bezitten.⁵⁵ In die situatie kan een mismatch ontstaan bij de heffing van Nederlandse vermogensaanwasbelasting gedurende de bezitsperiode en Amerikaanse vermogenswinstbelasting bij de verkoop van een vermogensbestanddeel. De consensus onder de deelnemers is dat bij de invoering van een nieuw stelsel bepaalde verdragen opnieuw onderhandeld moeten worden om te voorzien in duidelijke regels. Voor de hiervoor genoemde situatie zouden bilaterale regelingen van Nederland onvoldoende effect sorteren.

3. Gevolgen van een toekomstig stelsel voor de Wet IB 2001 en de SW 1956

De tweede dag was gericht op de positiefrechtelijke inrichting van het systeem en in het bijzonder de boxoverschrijdende consequenties van de WWR.

3.1 Box 1: ROW

Groot⁵⁶ ging in haar inleiding in op de gevolgen van de invoering van de voorgestelde WWR voor ROW.⁵⁷ Ze deelde ROW hiervoor op in drie categorieën: klassiek ROW,⁵⁸ TBS⁵⁹ en lucratief belang.⁶⁰ De gevolgen besprak zij aan de hand van diverse casussen en stellingen. Belangrijke veronderstelling daarbij is dat komende kabinetten fiscaal

46 NOB Commissie Wetsvoorstellen, International onderzoek box 3, april 2025, te raadplegen via: <https://www.nob.net/publicaties/box-3-internationaal-onderzoek/>. De toegevoegde landen zijn België, Frankrijk en Spanje.

47 Het lock-in-effect duidt op de neiging van belastingplichtigen om verkoop of realisatie van vermogenswinsten uit te stellen om directe belastingheffing te vermijden.

48 Uitgangspunt ten tijde van de conferentie was het OESO-modelverdrag 2017. Op 18 november 2025 is de 2025-update van het OESO-modelverdrag gepubliceerd.

49 Paragraaf 2.3 van het OESO-commentaar bij art. 2 luidt: "This paragraph gives a definition of taxes on income and on capital. Such taxes comprise taxes on total income and on elements of income, on total capital and on elements of capital. They also include taxes on profits and gains derived from the alienation of movable or immovable property, as well as taxes on capital appreciation. (...)".

50 Paragraaf 2 van de preliminary remarks bij art. 13 luidt: "Moreover, the taxes on capital gains vary from country to country. In some OECD member countries, capital gains are taxed as ordinary income and therefore added to the income from other sources. This applies especially to the capital gains made by the alienation of assets of an enterprise. In a number of OECD member countries, however, capital gains are subjected to special taxes, such as taxes on profits from the alienation of immovable property, or general capital gains taxes, or taxes on capital appreciation (increment taxes). (...)".

51 Notitie fiscaal verdragsbeleid 2020, p. 20-21.

52 HR 20 februari 2009, ECLI:NL:HR:2009:AZ2232, ECLI:NL:HR:2009:BD5481 en ECLI:NL:HR:2009:BD5468.

53 HR 16 januari 2015, ECLI:NL:HR:2015:65.

54 Conclusie A-G Koopman 19 september 2025, ECLI:NL:PHR:2025:1016.

55 Dit geldt ook voor personen die een zogeheten US Green Card bezitten.

56 Corine Groot is werkzaam bij de Belastingdienst als voorzitter van de Kennisgroep Resultaat uit overige werkzaamheden.

57 Resultaat uit overige werkzaamheden.

58 Art. 3.90 en 3.91 lid 1 letter c Wet IB 2001.

59 Terbeschikkingstelling; art. 3.91 en 3.92 Wet IB 2001.

60 Art. 3.92b Wet IB 2001.

onderscheid blijven maken tussen werkzaamheden (box 1) en beleggen (box 3).

3.1.1 Klassiek ROW

Klassiek ROW kent zijn belang in het definiëren van werkzaamheden. Gezien de doorslaggevende arbeidscomponent blijft progressieve belastingheffing in box 1 vanaf 2028 voor de hand liggen. De wetsystematiek is zo dat in dergelijke gevallen het aangewende vermogensbestanddeel in het ROW-'totaalresultaat' wordt meegetrokken. Een tariefverschil van 13,5% met box 3 blijft aanwezig.⁶¹ De vraag kwam op of bij sfeerovergang van vermogen naar box 3 meer ruimte ontstaat voor een (doorschuif)faciliteit. Daarnaast werd een splitsing tussen arbeid en kapitaal over de breedte van het stelsel aangedragen. Een ander punt is het ontbreken van een voetvrijstelling in het ROW-regime ten opzichte van het voorgestelde heffingvrije resultaat in box 3. Ook werd een administratieplicht voor klassiek ROW geopperd, aangezien die ook voor box 3 gaat gelden.

3.1.2 TBS

De TBS-regeling is als fictie opgenomen in de Wet IB 2001 en kent haar belang in het voorkomen van boxarbitrage⁶² en het bereiken van neutraliteit in de behandeling van vermogen ten opzichte van de IB-ondernemer.⁶³ Door de WWR zal het arbitragemotief afnemen.⁶⁴ Omgekeerde arbitrage gaat zelfs tot de mogelijkheden behoren.⁶⁵ De TBS-regeling wordt gerechtvaardigd door de vergelijking met de IB-ondernemer. Als die systematiek niet wijzigt, ligt handhaven van de TBS-regeling voor de hand. Er zou nagedacht kunnen worden over een 'voor zover' splitsing, waarbij belastingheffing tegen het progressieve tarief plaatsvindt voor zover sprake is van TBS-vermogen dat dienstbaar is aan een onderneming. Ook het verschil tussen box 1 en 3 vanaf 2028 voor de waardering van onroerende zaken op de openingsbalans (waarde in het economische verkeer versus lagere WOZ-waarde) is een aandachtspunt.

3.1.3 Lucratief belang

De lucratiefbelangregeling is een complexe regeling waarmee voor lucratieve belangen een afbakening tussen box 1 en box 3 wordt gegeven. Een lucratief belang wordt als ROW belast nadat eventuele voordelen als loon in de belastingheffing zijn betrokken.⁶⁶ Met de regeling worden ook waarderingsdiscussies voorkomen. Gezien de arbeidscomponent hoort deze regeling ook vanaf 2028 thuis in

box 1.⁶⁷ Voor dergelijke vermogensbestanddelen past, vanwege het liquiditeits- en waarderingsaspect, een vermogenswinstbelasting beter dan de voorgestelde vermogensaanwasbelasting in box 3. De regeling verdient bij gelegenheid van invoering van de WWR een grondige heroverweging, zoals de vraag of lucratieve belangen niet beter onder de loonbelasting kunnen worden gebracht.

3.2 Box 2: AB

Inleiders Hoogeveen⁶⁸ en Zwier⁶⁹ benadrukken dat de invoering van de WWR een fundamentele stelselwijziging van de Wet IB 2001 is. Dit is het toekomstig stelsel, aldus de inleiders. Daarom vergt de invoering van de WWR een stelselbrede analyse. De verhouding tussen privébeleggingen (box 3) en beleggingen binnen de BV (box 2) wijzigt. De (systeem)verschillen worden kleiner, maar de vraag is of hiermee voldoende (globaal) evenwicht ontstaat.

Een kernprobleem van box 2, dat ook binnen het nieuwe vermogensregime kan leiden tot arbitrage, is bijvoorbeeld dat geen onderscheid wordt gemaakt tussen ondernemen en beleggen: veel BV's functioneren feitelijk als beleggingsvehikel. Een afwijkend heffingsregime ten opzichte van box 3 laat zich daarom niet verklaren door het onderscheid beleggen en ondernemen. Ander punt is de ruime toegangspoort tot box 2.⁷⁰ Dat creëert een sterk aanzuigende werking voor beleggingsvermogen naar box 2, waarmee box 2 steeds meer het karakter van een planingsinstrument krijgt om in te spelen op de verschillen tussen box 2 en box 3. Ook de uitstel- en leenmogelijkheden bij de BV zijn problematisch; deze leiden tot liquiditeitsvoordelen ten opzichte van privébeleggers. Daardoor ontstaat een niet-evenwichtig boxoverstijgend vermogensregime dat potentieel leidt tot substantiële gedragseffecten. Dat geldt zelfs als beide boxen een vermogenswinstbelasting kennen. Een voordeel dat de BV haalt op haar vermogen wordt door de aandeelhouder immers pas gerealiseerd bij winstuitkering of verkoop van de aandelen en niet bij realisatie van winst op het onderliggende vermogen door die BV.

De sprekers zien de invoering van het toekomstig stelsel als een kans om de heffing van aanmerkelijkbelanghouders te verbeteren. Daarvoor zijn meerdere opties denkbaar. Ter beperking van arbitrage en ter bevordering van neutraliteit tussen beleggers in box 2 en box 3 en ondernemers in box 1 en box 2 stellen zij het volgende voor:

61 Box 1 kent een progressief tarief van maximaal 49,5% versus een box 3-tarief van 36%.

62 *Kamerstukken II 1999/2000, 26727, nr. 7, p. 163-164.*

63 *Kamerstukken II 2000/01, 27466, nr. 6, p. 89.*

64 Uitgaande van het progressieve toptarief verminderd met TBS-vrijstelling.

65 Het TBS-regime kent in tegenstelling tot box 3 afschrijvingsmogelijkheden, herinversteringsregelingen en doorschuiffaciliteiten.

66 *Kamerstukken II 2007/08, 31459, nr. 3, p. 8.*

67 Hoewel de voordelen vanwege de aanmerkelijkbelangvariant van art. 3.95b lid 5 Wet IB 2001 met name in box 2 worden belast.

68 Mascha Hoogeveen is werkzaam bij de Belastingdienst als lid van de CCB en verbonden aan Tilburg University.

69 Richard Zwier is werkzaam bij de Belastingdienst als landelijk vaktechnisch coördinator IH/S&E.

70 De 5%-grens (art. 4.6 Wet IB 2001) en allerlei gelijkstellingen met aandelen (art. 4.3, 4.4, 4.5, 4.5a en 4.5b Wet IB 2001).

1. Maak de toepassingsvoorwaarden voor de AB-regeling strenger: uitsluitend toegang voor $\geq 5\%$ gewone aandelen in een BV die een onderneming drijft.⁷¹
2. Splits box 2 op in ondernemings- en beleggingsvermogen. Ondernemingsvermogen blijft in box 2. Gebruik voor dit ondernemingsvermogen zo veel als mogelijk hetzelfde stelsel dat geldt voor IB-ondernemers in box 1. Duurzaam overtollig beleggingsvermogen vormt een fictieve onttrekking. Dat beleggingsvermogen wordt vervolgens belast in box 2, naar de systematiek van box 3. Voor dat beleggingsvermogen geldt vanaf dat moment een Vpb-tarief van 0%. De BV-jaarrekening zou een verplichte splitsing in ondernemings- en beleggingsvermogen moeten tonen.
3. Creëer voor alle ondernemers in de IB (box 1 en box 2) het 'ideale' winstregime dat maximaal rekening houdt met liquiditeitsproblemen. De IB-ondernemer wordt hetzelfde belast als de AB-houder: 20%⁷² over directe winsten en bijheffing tot 48,5%⁷³ bij 'uitdeling'. Daarnaast dienen beide type ondernemers toegang te hebben tot dezelfde (doorschuif)faciliteiten.

De deelnemers vonden dit een goed voorstel, passend qua draagkracht en wenselijk qua (rechtsvorm)neutraliteit. Wel vroegen zij aandacht voor de uitvoeringskant, waaronder administratieve lasten, en internationale aspecten. Men was het erover eens dat niets doen geen optie is: 2028 ligt op de loer en de fundamentele stelselwijziging (WWR) vraagt om zorgvuldige afstemming met de systematiek van het box 2-stelsel. Het is zaak hierover liever vandaag dan morgen na te denken.

3.3 Stichtingen

De Leeuw⁷⁴ gaf een presentatie over stichtingen in relatie tot box 3. Stichtingen kennen diverse fiscale verschijningsvormen, waarbij aandacht werd besteed aan de ANBI,⁷⁵ de SBBI,⁷⁶ de STAK,⁷⁷ het transparante fonds⁷⁸ en APV.

3.3.1 ANBI en SBBI

Een ANBI of SBBI heeft als zodanig geen specifieke relevantie in relatie tot box 3, behalve dat op het moment van overdracht aan een ANBI of SBBI sprake kan zijn van een belaste realisatie. Nu is dat nog primair in box 2 het geval,

maar bij heffing op basis van werkelijk rendement geldt dit ook voor box 3.⁷⁹

3.3.2 STAK en transparant fonds

Bij certificering⁸⁰ draagt een belastingplichtige vermogensbestanddelen over aan een STAK in ruil voor certificaten. Voor toepassing van box 3 worden deze certificaten volgens de staatssecretaris als een vorderingsrecht tegen waarde in het economische verkeer in de belastingheffing betrokken.⁸¹ De certificaathouder kan het volledige economische eigendom van de gecertificeerde vermogensbestanddelen hebben.⁸² De STAK heeft het juridische eigendom. Bij een transparant fonds worden de onderliggende vermogensbestanddelen in de box 3-heffing betrokken.⁸³ Dit kan volgens De Leeuw leiden tot significante verschillen wat betreft vrijstellingen, waarderingsvoorschriften of waardedrukkend effect van administratievoorwaarden. Het kan ook bepalend zijn voor kwalificatie voor buitenlandse belastingplicht en of de box 3-heffing plaatsvindt op basis van een vermogenswinst- of vermogensaanwasbelasting.

De Leeuw is van mening dat ook bij certificering het economische eigendom leidend zou moeten zijn. Dit zorgt voor consistentie met box 1 en box 2, waarin het economische eigendom eveneens leidend is. Ook wijst enige jurisprudentie in de richting van het volgen van het economische eigendom in box 3.⁸⁴ Tevens zou het recht doen aan de sterke parallel die de WWR heeft met het winstbegrip en mogelijkheden tot manipulatie beperken.⁸⁵

3.3.3 APV

Bij APV vindt toerekening van het vermogen plaats aan de inbrenger en bij overlijden van de inbrenger aan de erfgenamen.⁸⁶ De Leeuw brengt hierbij onder de aandacht dat net als bij certificering belastingheffing in box 3 kan plaatsvinden zonder mogelijkheid van realisatie, met mogelijk financiële problemen voor de erfgenamen.⁸⁷

3.4 Erf- en schenkbelasting

Tijdens de laatste sessie stond de Successiewet 1956 centraal. Aan de hand van een aantal stellingen werd onder

71 Spaar-BV's vallen daarmee onder het box 3-regime.

72 Vpb-tarief.

73 Combinatie Vpb-tarief en box 2-tarief.

74 Arianne de Leeuw is werkzaam als belastingadviseur bij Loyens & Loeff en daarnaast als bijzonder hoogleraar estate planning verbonden aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

75 Algemeen nut beogende instelling.

76 Sociaal belang behartigende instelling.

77 Stichting administratiekantoor.

78 Als bedoeld in art. 2.14bis lid 7 Wet IB 2001: "een fonds ter verkrijging van voordelen voor de deelgerechtigden door het voor gemene rekening beleggen of anderszins aanwenden van gelden, tenzij dat fonds een fonds voor gemene rekening is."

79 Dit komt met name bij een vermogenswinstbelasting tot uiting.

80 Certificering is een overeenkomst ten titel van beheer.

81 Zie de antwoorden van de Staatssecretaris van Financiën op de vragen van Tweede Kamerlid Nijboer (PvdA) over het ontwijken nieuwe box 3-heffing over vastgoed in Aanhangel van de *Handeling II* 2022/23, nr. 1500 en bevestigd voor de WWR in *Kamerstukken II* 2024/25, 36748, nr. 3, p. 95.

82 Zie in dit kader o.a. HR 24 december 1957, ECLI:NL:HR:1957:AY1099.

83 Art. 2.14bis lid 1 Wet IB 2001.

84 Zie in dit kader A.E. de Leeuw, *Scheiding van zeggenschap en belang in de familiesfeer*, FM, nr. 162 (diss. Leiden), Deventer: Wolters Kluwer 2020/13.3.2.

85 Civielrechtelijk kunnen certificering en een transparant fonds namelijk voor een groot deel op dezelfde manier worden vormgegeven.

86 Belastingheffing vindt plaats alsof er geen inbreng heeft plaatsgevonden. Zie HR 28 oktober 2022, ECLI:NL:HR:2022:1559.

87 Zie in dit kader HR 26 september 2025, ECLI:NL:HR:2025:1389.

leiding van Van Vijfeijken⁸⁸ gediscussieerd over de vraag of we erf- en schenkbelasting zouden moeten heffen en zo ja, waar die heffing aan moet voldoen.

De volgende drie pijlers zouden volgens Van Vijfeijken ten grondslag moeten liggen aan een ideaal systeem:

- 1) Draagkracht, in de vorm van de euro's die je binnenkrijgt, minus de kosten die je ervoor moet maken.
- 2) Liquiditeit, op basis van het principe van alternatieve aanwendbaarheid. In de visie van Van Vijfeijken is ieder vermogen dat men op een andere manier had kunnen aanwenden liquide. Een vastgoedinvestering is volgens dit principe in beginsel liquide, omdat een belastingplichtige er ook voor had kunnen kiezen het geld op zijn bankrekening te laten staan. Pensioenvermogen (vrijwillig extra pensioen uitgezonderd) is volgens dit principe daarentegen niet liquide.
- 3) Neutraliteit, in die zin dat de keuze aan wie en hoe men vermogen schenkt of nalaat zo min mogelijk beïnvloed moet worden door de fiscaliteit.

Stellingen die zijn behandeld waren onder andere: 'Iedereen hetzelfde tarief', 'Een lifetimevrijstelling voor iedereen' en 'Voor gehuwden en ongehuwden moeten dezelfde eisen gelden om als partner te kwalificeren'.

Vanuit het draagkrachtbeginsel valt te verdedigen dat de erf- en schenkbelasting één uniform tarief kent, met slechts beperkte vrijstellingen. De groep merkte echter op dat praktische en politieke overwegingen pleiten voor gerichte vrijstellingen voor partners en jonge kinderen vanuit de verzorgingsgedachte. Daarnaast bestond consensus over het feit dat de partnervrijstelling aan een wezenlijke verzorgingsplicht gekoppeld moet zijn (zoals op grond van het Burgerlijk Wetboek geldt voor gehuwden),⁸⁹ in plaats van louter formele samenwonaafspraken. Een uniforme toets voor gehuwden en samenwonenden werd daarom wenselijk geacht, met daaraan gekoppeld een termijnvoorwaarde (bijv. zes maanden) die ook voor echtgenoten geldt, maar met ruimte voor tegenbewijs.⁹⁰

Gedurende de discussies werd geopperd om de erf- en schenkbelasting te integreren in de inkomstenbelasting.

Want waarom hebben we eigenlijk twee systemen nodig? Dat zou vanuit vereenvoudiging een interessante gedachte kunnen zijn, maar brengt ook knelpunten met zich mee, zoals het ontbreken van persoonsgebonden vrijstellingen in de inkomstenbelasting en het feit dat gebruiksgoederen (zoals auto's) momenteel niet belast worden in de inkomstenbelasting. Ook uitvoeringstechnisch wordt het lastig geacht om een complexe wet als de Successiewet te incorporeren in een stelsel dat zelf ook al complex is.

4. Evaluatie en afsluiting

Uit de afsluitende evaluatie kwam naar voren dat een rechtvaardige belastingheffing over vermogen niet alleen vraagt om wijzigingen in box 3, maar ook om een bredere stelselherziening. Breed gedeelde uitgangspunten waren het onderscheid tussen belastingheffing op inkomsten uit actieve werkzaamheden (arbeid) en beleggingen (vermogen), evenals een verliesverrekening waarbij verliezen boxoverstijgend en onbeperkt verrekenbaar zijn. Om arbitrage tussen boxen te beperken dient men letterlijk 'out of the box' te denken. De meningen over een vermogenswinstbelasting versus een vermogensaanwasbelasting bleven verdeeld, waarbij een vermogenswinstbelasting met een vermogensbelasting die als voorheffing fungeert als mogelijke optie naar voren kwam. Vanuit het internationale belastingrecht geniet een vermogenswinstbelasting de voorkeur. De deelnemers waren het over één ding eens: de invoering van de WWR is dé kans om een evenwichtig systeem voor belastingheffing op vermogen te creëren en vraagt om acute aandacht van de politiek. Tot slot bedankte dagvoorzitter Van den Dool iedereen voor de aanwezigheid, interessante discussies en inzet.

⁸⁸ Inge van Vijfeijken is emeritus hoogleraar belastingrecht aan Tilburg University.

⁸⁹ Art. 1:81 BW.

⁹⁰ Met een termijnvoorwaarde wordt bedoeld op een voorwaarde op grond waarvan het fiscale partnerschap voor de erf- en schenkbelasting pas ontstaat na verloop van een bepaalde periode waarin aansluitend is voldaan aan de geldende eisen. Momenteel geldt reeds een termijnvoorwaarde (zes maanden bij overlijden en twee jaren bij schenking) voor ongehuwde personen met een notarieel samenlevingscontract waarin een wederzijdse zorgplicht is opgenomen (art. 1a lid 2 SW 1956). Voorgesteld wordt om een dergelijke voorwaarde ook te laten gelden voor gehuwden. Overigens zou dan ook voorzien moeten worden in ruimte voor tegenbewijs in reële gevallen waarin een overlijden vlak na het sluiten van een huwelijk of samenlevingscontract niet te voorzien was.